

O potřebě vzdělání a lásky

S Ivanou Trefnou (Albrechtovou) rozmlouvá Josef Bartoň

Ivano, znám Tě ještě z doby, kdy jsem nastoupil do Komeniologického oddělení Pedagogického ústavu Akademie věd. Kolegové z teologické fakulty s Tebou léta spolupracují jakožto se zkušenou a precizní redaktorkou. Ale přece jen většině čtenářů Doxy se asi musíš trochu představit.

Jsem klasický Pražák. Narodila jsem se tady, vyrostla a celou dobu tu také pracuji. Na FF UK jsem vystudovala češtinu a historii, s pedagogickým zaměřením. Jelikož jsem v době totality nechtěla děti učit něčemu, co bylo v rozporu s mým svědomím, nastoupila jsem ke komeniologům do Pedagogického ústavu ČSAV. Roční stáž se protáhla na pětileté odborné působení. Po revoluci v roce 1989 jsem začala pracovat jako redaktorka katolického nakladatelství Zvon. Vzpomínky na jeho začátky jsou nesmazatelné: obětavé nadšení všech spolupracovníků, jejich odvaha pustit se do nejistých vod – a především lidé: Václav Vaško, Oto Mádr, Václav Ventura a spousta dalších. Když byla činnost Zvonu po deseti letech ukončena, přešla jsem do Karmelitánského nakladatelství. Zprvu jsem opět zakusila něco podobného oné „zvonovské“ euforii. Nyní je KNA etablovaným kamenným nakladatelstvím. V současné složité ekonomické situaci firmy pracuji jako její externí redaktorka.

A co Tvoje studium na KTF UK?

Po letních prázdninách 1989 jsem začala navštěvovat katechetický kurs pro laiky. Přednášky probíhaly v hospodě na pražské Ořechovce. Pamatuji si, jak mezi stoly, do posledního místa obsazenými posluchači, běhali číšníci a snažili se být neviditelní. Druhá polovina ročního kursu už probíhala v aule na jedné fakultě ČVUT. Při závěrečných zkouškách jsme byli vybidnuti, abychom kurs považovali za startovní čáru svého teologického vzdělání. Mně se další studium moc nezamlouvalo, chtěla jsem už konečně „vydávat plody“. Začala jsem tedy učit náboženství na základní škole. Asi po pěti letech jsem vnímala touhu, ale i nutnost zase usednout do školních lavic a rozšiřovat i prohlubovat své znalosti i zkušenosti. A zároveň si vytvořit určitou nadstavbu pro obory získané studiem na FF UK. A tak jsem se v roce 1995 stala posluchačkou KTF UK a čtyři roky dálkově studovala obor náboženské nauky.

Bylo to tedy ještě to „staré“ dálkové studium. Nezdálo se Ti to trochu ošizené?

Ano, bylo to „staré“ dálkové studium. Plná učebna posluchačů z celé republiky, někteří psali poznámky na koleně. I přes snahu přednášejících jsem cítila, že se nedaří naplňovat očekávaný standard vysokoškolského studia. Příčiny spočívaly jednak v závažném nedostatku odborně vzdělaných přednášejících, jednak v bouřlivě probíhající krizi kolem bývalého děkana Václava Wolfa a jeho nástupce Jaroslava Polce. A někteří tehdejší posluchači popravdě nebyli pro studium dostatečně disponovaní.

I při tom studiu trochu letem světem – oblíbila sis některé předměty? Inspirovali Tě někteří pedagogové?

Ano, Tvé lekce novozákonní řečtiny mám stále v živé paměti. Vzpomínám také na Štampachovy výklady z fundamentální teologie. Bez papíru nám srozumitelně předkládal logicky sevřená konkrétní témata. Byl otevřený potřebám posluchačů, neváhal připravit speciální přednášku na naše přání. Obohacující byly výklady moralisty Jiřího Skoblíka. Jeho názorné příklady

S láskou a úctou
přistupoval ke
každé lidské duši,
toužil dát jí poznat
Boha a s citlivým
porozuměním ji
doprovázel na cestě
k němu.

Kostel sv. Ignáce, Praha
(foto Pavla Glombová)

podněcovaly živé debaty a nutily přehodnocovat zažitě pohledy. Ovšem srdcovou záležitostí se pro mě staly hodiny strávené s Bohumilem Kolářem, který přednášel katechetiku.

My jsme ho v minulém čísle trochu připomněli, je to právě rok, co nás ve vysokém věku opustil. Jaké máš tedy Ty na něj a jeho pedagogické působení vzpomínky?

Otec Kolář nebyl klasickým vyučujícím v tom smyslu, že by nám strukturovaně předkládal katechetickou nauku či úplný přehled katechetických teorií. Snad proto někteří posluchači mylně považovali jeho hodiny za pouhé sdílení katechetických zkušeností. Během svých přednášek nám s důvěrou předával to nejcennější, co svými životními zkušenostmi nasbíral. Nevynechala jsem jedinou příležitost naslouchat tomu člověku velkého srdce a hluboké pokory. S láskou a úctou přistupoval ke každé lidské duši, toužil dát jí poznat Boha a s citlivým porozuměním ji doprovázel na cestě k němu. Díky němu jsem pochopila, že ať se budu snažit jakkoliv, budu mít sebelepší pomůcky a do detailu vypracované plány, bez lásky budu jen „znějící kov“, zvon bez srdce.

Využila jsi za ta léta nějak pořádně svého teologického vzdělání?

Ano. Především ve svém duchovním životě, kde mi pomáhá ke stále hlubšímu chápání vlastní víry. Vytyčuje a usměrňuje cestu hledání, zkoumání a rozhodování.

Samozřejmě je základem pro mé katechetické působení. I když se zdá, že dětem stačí za pomoci obrázků převyprávět biblický příběh, nelze podceňovat jejich zvědavost. Musím přiznat, že mě občas otázky třetáků dokážou zaskočit a přinutí mě znovu otevřít poznámky či knihu. Dětem je třeba vždy předkládat pravdu, byť uměřeně jejich věku. Katecheti spolu s rodiči, vychovateli a kněžími vpisují do dětských duší základní abecedu víry. Jsou odpovědní za její správné a poctivé předávání. Víra je nejcennějším pokladem, a tak ho musíme s veškerou pečlivostí spravovat. Ale to dokážeme tehdy, pokud ho poznáme.

V nemalé míře mi teologické vzdělání pomáhá v mé profesi. Rediguji knihy o duchovním životě, církevní dokumenty, knihy s filozofickým či historickým zaměřením, životní příběhy výjimečných osobností církevního života. Bez teologického vzdělání bych nemohla s texty odpovědně pracovat.

V čem konkrétně Ti studium pomohlo v redakční práci?

Především u závažných církevních dokumentů maximálně využívám získané znalosti z oborů fundamentální, dogmatické, morální, pastorální teologie, biblistiky i církevního práva. To se týkalo například práce na Katechismu katolické církve, Dokumentech 2. vatikánského koncilu, Youcatu, některých encyklik atd. Studium liturgiky mi výrazně pomohlo při redakci textů breviáře, Misálu pro všední den, lekcionářů a v neposlední řadě nově vydaného Českého misálu.

A co bys fakultě na závěr popřála?

Aby dokázala svým posluchačům na profesionální úrovni předávat nejen znalosti, ale zejména touhu stále poznávat krásu veškerenstva, obdivovat ji a s vděčností za ni Bohu děkovat.